

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 08.09.1971, sp. zn. 1 Cz 67/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.67.1971.1

Číslo: 46/1972

Právní věta: Členstvo v stavebnom bytovom družstve a právo užívať byt môže prejsť smrťou užívateľa družstevného bytu, ktorý nebol v spoločnom užívaní manželov (§ 172 ods. 2 O. z.), len na jedného dediča poručiteľa, ktorému pripadol členský podiel, alebo na dvoch dedičov, ak sú manželmi (§ 172 ods. 2 O. z.). V konaní o dedičstve je v takom prípade rozhodnutím podľa ustanovenia § 39 Not. por. riešené, kto z dedičov nadobúda členský podiel poručiteľa v stavebnom bytovom družstve, prípadne ako sa dedičia vyporiadajú ohľadne náhrady zostatkovej hodnoty tohto podielu. Dôsledky vyplývajúce z nadobudnutia členského podielu pre vznik členstva v družstve a pre prechod práva užívať družstevný byt nie sú predmetom rozhodovania v konaní o dedičstve.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 08.09.1971

Spisová značka: 1 Cz 67/71

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Dědění, Družstvo stavební bytové, Hospodaření s byty

Předpisy: 95/1963 Sb. § 1

§ 39 40/1964 Sb. § 179

§ 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46/1972 sb. rozh.

Členstvo v stavebnom bytovom družstve a právo užívať byt môže prejsť smrťou užívateľa družstevného bytu, ktorý nebol v spoločnom užívaní manželov (§ 172 ods. 2 O. z.), len na jedného dediča poručiteľa, ktorému pripadol členský podiel, alebo na dvoch dedičov, ak sú manželmi (§ 172 ods. 2 O. z.).

V konaní o dedičstve je v takom prípade rozhodnutím podľa ustanovenia § 39 Not. por. riešené, kto z dedičov nadobúda členský podiel poručiteľa v stavebnom bytovom družstve, prípadne ako sa dedičia vyporiadajú ohľadne náhrady zostatkovej hodnoty tohto podielu. Dôsledky vyplývajúce z nadobudnutia členského podielu pre vznik členstva v družstve a pre prechod práva užívať družstevný byt nie sú predmetom rozhodovania v konaní o dedičstve.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 8. 9. 1971, [1 Cz 67/71](#))

Poručiteľ nezanechal neopomenuteľných dedičov a vo svojom závete určil, že jeho členský podiel v Stavebnom bytovom družstve v H. s právom užívania dvojizbového družstevného bytu majú nadobudnúť v rovnakých ideálnych podieloch dedičia zo závetu J. B. a J. R. Pre prípad, že by „nebolo možné prideliť tento byt obidvom závetným dedičom“ ustanovuje závet, aby byt bol pridelený J. B., ktorý je povinný vyplatiť polovičku zo zostatku hodnoty členského podielu J. R. Zvyšujúci majetok mal podľa záveru pripadnúť sestre poručiteľa M. P.

V konaní o dedičstve na pojednávaní 10. 10. 1969 uzavreli dedičia dohodu, podľa ktorej „trvajú na doslovnom prevedení testamentu“.

Štátne notárstvo v Lučenci schválilo uzavretú dohodu a potvrdilo podľa nej nadobudnutie dedičstva dedičom zo závetu tak, že „členský podiel v Stavebnom bytovom družstve v H. so zostatkovou hodnotou 16 904 Kčs s právom spoluužívať jednu bytovú jednotku v druhom bloku pozostávajúcu z dvoch izieb a prísl. nadobúdajú v zmysle § 180 ods. 2 O. z. dedičia J. B. a J. R., a to s právom bývania pre obidvoch“.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal minister spravodlivosti SSR, tak, že rozhodnutím štátneho notárstva v časti, ktorou bolo potvrdené nadobudnutie poručiteľovho členského podielu v Stavebnom bytovom družstve v H. a práva spoluužívania poručiteľovho družstevného bytu dedičom J. B. a J. R., bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 179 ods. 2 O. z. ak zomrie užívateľ družstevného bytu a ak nejde o byt v spoločnom užívaní manželov, prechádza smrťou užívateľa jeho členstvo v družstve a právo užívať byt na toho dediča, ktorému pripadol členský podiel. Podľa ustanovenia § 172 ods. 2 O. z. však pri družstevnom byte môže právo spoločného užívania vzniknúť len medzi manželmi.

Z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo spoločného užívania bytu môže prejsť na dvoch dedičov, ktorým pripadol členský podiel v stavebnom bytovom družstve, iba vtedy, ak sú manželmi.

Nemalo teda štátne notárstvo schváliť dohodu dedičov, podľa ktorej by členský podiel pripadol viacerým dedičom, ktorí nie sú manželmi a ktorí uzavierali dohodu s tým, že takto nadobudnú právo spoločného užívania bytu, ale bolo treba dedičov poučiť o tom, že právo užívania bytu môže nadobudnúť iba jeden z nich, a to ten, ktorému pripadne členský podiel v stavebnom bytovom družstve.

O týchto dôsledkoch, pokiaľ ide o vznik členstva v družstve a pokiaľ ide o nadobudnutie práva užívať byt, treba nielen poučiť dedičov pri uzavieraní dohody, ale treba na ne pamätať aj pri vyporiadaní medzi dedičmi, ktorí neuzavreli dohodu.

Poručiteľov závet však obsahuje ustanovenie, podľa ktorého v prípade, ak sa užívateľmi bytu nemôžu stať obidvaja dedičia, má byt pripadnúť J. B., ktorý má J. R. vyplatiť. Keďže – ako už bolo uvedené – zámer poručiteľa, aby sa užívateľmi bytu stali spoločne J. B. a J. R., je nesplniteľný, malo štátne notárstvo vychádzať iba z tejto druhej alternatívy, ustanovení závetu. Dedičia mali byť po poučení vypočutí, či svojím prejavom, že „trvajú na doslovnom prevedení testamentu“, uzavierajú dedičskú dohodu aj podľa druhej alternatívy uvedenej v závete.

V tomto prípade totiž mohlo štátne notárstvo dohodu splniť a po právoplatnosti rozhodnutia o schválení dohody vyniesť ďalšie rozhodnutie, k ktorým by potvrdilo nadobudnutie dedičstva zhodne s

dohodou zodpovedajúcou tejto alternatíve závetu. V prípade, že by dedičia neboli uzavreli dohodu, bolo štátne notárstvo povinné vykonať vyporiadanie medzi dedičmi, a to opäť podľa toho ustanovenia závetu, ktoré je realizovateľné. To však štátne notárstvo neurobilo, takže porušilo zákon v ustanoveniach § 1, § 4 ods. 1 a § 39 ods. 2 Not. por. v súvislosti s ustanovením § 172 O. z.

Štátne notárstvo tak pri vyporiadaní medzi dedičmi ako aj pri potvrdzovaní nadobudnutia dedičstva má sa ďalej obmedziť na rozhodnutie o tom, kto nadobúda poručiteľov členský podiel; dôsledky vyplývajúce z nadobudnutia členského podielu pre vznik členstva v družstve a pre vznik práva užívať družstevný byt nie sú totiž predmetom rozhodovania v konaní o dedičstve.